

Bohuslavskiy V.V. Objectives and principles of the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel. The article noted that recent socio-political events in Ukraine actualized the issue of personal security forces of law enforcement personnel.

Based on the increasing level of informatization of society stated that the increasing importance of information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel, including its tasks and principles.

The article stated that the law and individual publications not specified is defined as the determination of the state information policy and its tasks and principles.

Given that information policy is a kind of policy as a common, generic phenomenon, concluded that it objects, subjects, objectives, means and so distinguish information policy to other policy areas.

Based on the fact that the implementation of state information policy in the field of personal security forces of law enforcement personnel is closely linked to the state government, singling out three blocks proposed task state information policy in the field of personal security force personnel of law enforcement: 1) protect the personal safety information at the legislative level; 2) protect the personal safety information at the level of the executive; 3) protect the personal safety information at the trial level.

It is noted that the principles of equity interests, prioritizing local producers, social orientation, patriotism and priority rights may well be applied to not only the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel, but to all public policy.

Indicated that the tasks of the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel should be in compliance with the principles of consistency, efficiency, transparency and confidentiality in their combination and relationship, planning, prevention and promotion.

Keywords: *personal safety, information policy, principles, objectives.*

Надійшла до редакції 03.01.2017

Гіденко Є.С.

викладач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 351.741(477)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

Розглянуто різноманітні аспекти законодавчого регулювання обігу спеціальних засобів в Україні, прогалин і недоліків, які в ньому існують, а також запропоновано шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання сфери їх застосування.

Ключові слова: *спеціальні засоби, засоби активної оборони, засоби індивідуального захисту, засоби забезпечення спеціальних операцій, зброя, поліцейські.*

Постановка проблеми. Розвиток суспільних відносин в Україні сприяє оновленню нормативно-правової бази, у тому числі й яка регулює обіг зброї та спеціальних засобів. Нестабільне сьогодення, яке виникло внаслідок загроз, пов'язаних із подіями на Сході нашої країни та проведенням антитерористичної операції, поставило на вирішення питання про забезпечення особистої безпеки як громадян, так і правоохоронців, зокрема, про можливість реалізації ними права на застосування та використання спеціальних засобів під час виконання своїх професійних обов'язків поліцейськими. Недоліки та прогалини, які існують у чинному законодавстві, як свідчить існуюча практика застосування спеціальних засобів, як правило, призводять до неоднозначної практики застосування цих заходів примусу, колізій у вирішенні правових питань їх застосування тощо.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми нормативно-правової регламентації застосування спеціальних засобів у науковій літературі розглядалися в дослідженнях відомих українських вчених, зокрема, О.М.Бандурки, Ю.В. Бауліна, Д.М. Бахраха, К.О. Гориславського, І.Г. Кириченка, А.В. Корнійця, Т.П. Мінки, М.П. Федорова, О.С. Фролова, Л.Г. Чистоклетова та інших. Однак більшість із них стосуються використання вогнепальної зброї працівниками правоохоронних органів, зокрема, під час охорони публічного порядку. Однак застосування зброї є найбільш суворим заходом примусу, а отже, у діяльності поліції найчастіше використовуються саме спеціальні засоби, тож і проблематика нормативно-правових підстав їх застосування є не менш актуальною, особливо, враховуючи трансформацію системи та засад діяльності поліції на сучасному етапі реформування. Проте, у вітчизняній науці дуже мало ґрунтовних теоретичних праць з цих питань, що свідчить про доцільність нашого дослідження.

Метою даної роботи є аналіз нормативно-правових засад застосування спеціальних засобів поліцейськими в Україні, а також пропозиції з їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що результатом реформування правоохоронних органів і, зокрема, поліції, стала поява нових нормативно-правових актів, які регламентують діяльність поліції та, зокрема, технічного оснащення й вимог до його застосування. Зокрема, одним із основних правових джерел з цих питань є Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII [1], який у п. 2 ч. 1 ст. 42 «Поліцейські заходи примусу» серед указаних заходів під час виконання повноважень передбачає повноваження поліцейських застосовувати такий із заходів примусу як застосування спеціальних засобів. При цьому указаний Закон визначає «спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і

правил застосування таких засобів та службових тварин» [1].

Слід звернути увагу, що ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію» «Застосування спеціальних засобів» містить вичерпний перелік спеціальних засобів, які дозволені для використання поліцейськими, та підстав їх застосування, адже поліцейський «за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом» [1].

Водночас і досі чинними залишаються Правила застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджені постановою Ради Міністрів УРСР від 27 лютого 1991 року № 49 [2], в яких також передбачено перелік спеціальних засобів, що застосовуються при охороні громадського порядку. Причому їх перелік між собою, на жаль, не узгоджений, що може негативно впливати на практику їх застосування.

У ч. 4 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію» зазначено, що для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактано-дистанційної дії;
- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
- 5) засоби примусової зупинки транспорту;
- 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
- 7) службові собаки та службові коні;
- 8) пристрої, гранати та боеприпаси світлозвукової дії;
- 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- 10) пристрої, гранати, боеприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;
- 12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;
- 13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

Акцентовано увагу на тому, що не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування).

Водночас із цим, зовсім інший, навіть дещо суперечливий зміст і підхід до класифікації таких заходів і засобів містять і досі чинні Правила застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, а саме:

- а) засоби індивідуального захисту;
- б) засоби активної оборони;
- в) засоби забезпечення спеціальних операцій;
- г) пристрої для відкриття приміщень, захоплених правопорушниками.

До засобів індивідуального захисту належать шоломи (сталеві армійські, «Сфера», каска захисна пластмасова); бронежилети усіх модифікацій; протиударні та броньовані щити. Основне функціональне призначення вказаних засобів – це захист поліцейського від різноманітних видів зброї (переважно

холодної та вогнепальної). Вважаємо, що до цього переліку можна було б віднести і протигази, адже вони виконують функції захисту від нападу із застосуванням газової зброї. Відомо, що згідно з міжнародними нормами, існує таке поняття, як «транспортні засоби, що не пробиваються кулями». Такими є бронетехніка, що стоїть на озброєнні в Національній поліції, однак нашим законодавством вона віднесена до іншої класифікаційної групи.

До другої групи спеціальних засобів належать засоби так званої активної оборони. Основним функціональним призначенням засобів активної оборони є їх здатність нейтралізувати дії правопорушників шляхом впливу на їх фізичний стан, а саме: гумові кийки; кайданки; електрошокові пристрої; пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патрони до них; ручні газові гранати, а також патрони з газовими гранатами (на зразок «Терен»-1); балончики, патрони, гранати та інші спецзасоби з препаратами сльозогінної та дратівної дії на основі природних капсаїциноїдів, морфоліду пералгонової кислоти (МПК), ортохлорбензальмалонітрилу (CS) і речовини алгоген.

Третя група – це засоби забезпечення спеціальних операцій, до яких законодавчо віднесено ранцеві апарати «Хмара»; світлошумові гранати «Зоря» та світлошумові пристрої «Полум'я»; патрони з гумовою кулею «Хвиля-Р»; водомети; бронемашини та інші транспортні засоби; пристрій для примусової зупинки автотранспорту «Їжак-М». Указані спеціальні засоби застосовуються при проведенні спеціальних операцій працівниками, які пройшли спеціальну підготовку та склали відповідні заліки.

І, нарешті, четверта класифікаційна підгрупа – це пристрої для відкриття приміщень, захоплених правопорушниками: малогабаритні підривні пристрої "Ключ", "Імпульс", що виконують вузькоспеціальне завдання з відкриття приміщень, транспортних засобів, подолання інших перешкод.

Як вказує Л.Г. Савченко, класифікація – це система розподілу предметів або понять якої-небудь галузі на класи, відділи, розділи за певними спільними ознаками [3]. Тож виникає логічне питання: яким чином у різних групах опинилися спеціальні засоби, різноманітні за своїми властивостями? Так, патрони з гумовою кулею «Хвиля-Р» належать до засобів забезпечення спеціальних операцій, а патрони, споряджені гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії – до засобів активної оборони. Можемо на цей рахунок мати лише певні припущення стосовно масштабів та спрямованості залучення сил та засобів поліції, однак це чітко не витікає з нормативно-правового акта. Також незрозуміло, чому із переліку спеціальних операцій виключено операції зі звільнення захоплених приміщень, адже при цьому відповідні пристрої слід віднести до іншої групи.

Також потрібно додати, що даний перелік спеціальних засобів є неповним. Так, відповідно до статті 18 Закону України «Про попереднє ув'язнення» [4], працівники місця попереднього ув'язнення мають право застосовувати «...спеціальні засоби, в тому числі... гамівні сорочки...». У Пра-

вилах застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР від 27 лютого 1991 року № 49, відсутні будь-які посилання на цей вид засобів, так само як і на газові гранати та світлошумові пристрої тощо.

Враховуючи, що питання класифікації є невід'ємною складовою розуміння цих засобів, а отже, входить до змісту нормативно-правового регулювання їх обігу, необхідно усунути суперечності в існуючій законодавчій базі з цього питання, що є певним шляхом з удосконалення їх застосування у практичній діяльності поліцейських.

На нашу думку, потрібно або конкретно вказувати усі спецзасоби, або не вказувати їх взагалі. Насамперед, ми підтримуємо думку про те, що слід виключити з положень Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку посилання на назви спеціальних засобів.

Згідно з п. 2 «Основних принципів застосування сили і вогнепальної зброї посадовими особами по підтриманню правопорядку», що прийняті резолюцією VIII Конгресу ООН по попередженню злочинності та поводженню з правопорушниками від 7 вересня 1990 року, зазначено, що уряд і правоохоронні органи розробляють широкий арсенал засобів і забезпечують посадових осіб з підтримання правопорядку різними видами зброї і боєприпасів, які не призводять до смерті, проте, нейтралізують різні види зброї з метою звуження сфери використання засобів, здатних вбити чи поранити. Також необхідно оснащати посадових осіб з підтримання правопорядку для їх самозахисту таким спорядженням, як щити, каски, куленепробивні транспортні засоби для зменшення необхідності використання будь-якого роду зброї [5].

Виходячи з того, що указані засоби дуже різноманітні за своїми властивостями, мають різний характер застосування, існує думка, що вони взагалі повинні мати окреме нормативно-правове регулювання, тобто окремо щодо зброї несмертельної дії (засоби активної оборони, забезпечення спеціальних операцій), і – окремо щодо спеціального захисного спорядження (засоби індивідуального захисту). Водночас єдине розуміння в регулюванні спеціальних засобів відсутнє. Стаття 92 Конституції України говорить про те, що основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку регламентується виключно законами України [6].

Слід зазначити, що сучасний стан правового регулювання обігу спеціальних засобів складається з великої кількості нормативних актів. До них належать закони, які регулюють діяльність правоохоронних органів (Конституція України, Закони України "Про Національну поліцію" [1] "Про попереднє ув'язнення" [4], "Про військову службу правопорядку в Збройних Силах України" [7] тощо), постанов Верховної Ради України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України, указів Президента України та великої кількості наказів та розпоряджень різних міністерств та відомств. Зокрема, постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» від 17.06.1992 № 2471-XII, Положення про дозвільну систему, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576,

Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.1993 № 706, Правила застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку в Українській РСР, затверджені постановою Ради Міністрів УРСР від 27.02.1991 № 49, наказ МВС України від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів», а також наказ МВС від 18.10.1993 № 642 «Про заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 «Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозогінної та дратівної дії» тощо.

Як зазначено вище, Закон України «Про Національну поліцію» визначає завдання поліції, права та обов'язки, в тому числі й у сфері обігу спеціальних засобів і – виключно за призначенням. В Україні немає вільного обігу спеціальних засобів, у вказаному Законі вказано на можливість їх застосування виключно за призначенням. Так, поліцейський має право застосовувати спеціальні засоби тільки у випадку проходження ним спеціальної підготовки у межах курсів первинної професійної підготовки (спеціалізації) та підвищення кваліфікації протягом усього часу перебування на посадах поліцейських. За час навчання поліцейський має набути практичних навичок та умінь діяти в типових і екстремальних ситуаціях при виконанні службових обов'язків з охорони публічного порядку і боротьби із злочинністю, застосовувати в таких ситуаціях спеціальну техніку, заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю. Поліцейський зобов'язаний знати медичні та технічні обмеження у застосуванні кожного спеціального засобу, користуватися ними на практиці, дотримуватися правил особистої безпеки під час застосування спеціальних засобів [8].

Застосування зброї несмертельної дії та так званих засобів «утихомирення» порушника чи натовпу, як засоби адміністративного примусу, що застосовуються поліцією для забезпечення публічного порядку, має на меті припинення протиправних дій шляхом впливу (фізичного, психологічного) на правопорушника. Згідно зі статтею 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [6].

А тому обіг цих засобів потребує чіткого, зрозумілого та досконалого правового регулювання. Так, Верховна Рада України має кілька законопроектів

тів «Про зброю» (реєстр. № 1032 від 13.05.1998 р., реєстр. № 1171 від 02.10.2002 р., реєстр. № 3069 від 22.08.2008 р. [9]), які не прийнято. Їй досі очікують обговорення законопроекти «Про обіг зброї невійськового призначення» (реєстр. № 2105 від 09.02.2009 р. [10]) та «Про цивільну зброю і боєприпаси» (реєстр. №1135-1 від 10.12.2014 р [11]).

Указані законопроекти закріплюють право кожної людини на життя та його захист від злочинних посягань, право на недоторканність та безпеку людини, її життя, здоров'я, честі та гідності, рівність конституційних прав і свобод громадян, непорушність права приватної власності, захист суверенітету і територіальної цілісності держави, як справи усього українського народу, а також на основі природного права кожної людини на життя, встановлює право на володіння зброєю та боєприпасами, визначає умови, порядок та правила придбання зброї і боєприпасів громадянами, володіння ними, їх зберігання, переміщення, використання та застосування, позбавлення права на володіння зброєю та її вилучення, регламентує порядок організації курсів з підготовки власників зброї, а також визначає перелік повноважень органів державної влади та управління у сферах обігу зброї та боєприпасів і надання послуг, пов'язаних із використанням зброї та боєприпасів.

Ці законопроекти не лише лібералізують обіг короткоствольної вогнепальної зброї в Україні, а й посилюють відповідальність за її незаконне використання, а також регламентують обіг пневматичної зброї, яка на сьогодні перебуває у вільному нерегламентованому обігу і через це часто використовується з хуліганською метою. Головним чином, ці закони запроваджують чітку класифікацію зброї та боєприпасів у цивільному обігу, розмежовують види зброї за режимом їх обігу, а також визначають види та категорії зброї, забороненої до цивільного обігу, чіткі вимоги до набуття громадянами права на зброю.

Очікує на розгляд із 2006 року аналогічний законопроект «Про спеціальні засоби оборони», який визначає правові засади обігу в Україні спеціальних засобів оборони, визначає поняття «спеціальні засоби», пропонує їх класифікацію, визначає терміни та поняття, які супроводжують обіг спеціальних засобів, встановлює вік, з якого виникає право власності та підстави набуття права власності на різні спеціальні засоби, порядок видачі дозволів на виготовлення, ремонт, продаж, придбання, спеціальних засобів, відмову у видачі або анулювання дозволів, порядок їх зберігання, правові підстави та межі застосування спецзасобів, а також облік спеціальних засобів.

На нашу думку, подібний законопроект дуже важливий для законодавства України, адже не обґрунтовано класифікує спеціальні засоби за їх призначенням, систематизує та вдосконалює ті норми, що зараз діють у десятках нормативно-правових актів, відомчих інструкціях. Водночас цей законопроект потребує деякого доопрацювання. Так, у ньому не зазначено конкретних прав та обов'язків суб'єктів обігу спеціальних засобів, не йдеться про загальний порядок їх застосування. Також відсутні положення щодо виведення з обігу, тобто переробку, утилізацію або знищення спеціальних засобів, термін

придатності яких закінчився.

Згідно з положеннями Постанови Верховної Ради України «Про право власності на окремі види майна» [10], спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, заборонені перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України. А оскільки до спеціальних засобів належать і засоби індивідуального захисту, то вони також заборонені у вільному обігу.

На даний час МВС України та інші правоохоронні органи закупають для використання засоби індивідуального захисту згідно з тендерним законодавством. А тому є можливість того, що увесь спектр цих засобів використовуватиметься у правоохоронних органах і буде забороненим для використання громадянам, громадським об'єднанням, міжнародним організаціям та юридичним особам інших держав. З вищенаведеного випливає, що громадяни, які захочуть придбати бронежилет, не зможуть цього зробити, не порушивши законодавства.

Висновки. Обіг спеціальних засобів на теперішній час є надзвичайно складним, і потребує вирішення для розвитку правової, соціальної держави.

Обіг спеціальних засобів в Україні регулюється великою кількістю нормативних документів. Певною мірою така ситуація іде в розріз з положенням Основного Закону України. Для приведення національного законодавства у відповідність із положеннями Конституції України та між собою вважаємо за необхідне розроблення та прийняття Закону, який регулював би обіг спеціальних засобів. Крім того, необхідність прийняття законодавчого акта, що регулював би обіг спеціальних засобів, обумовлена тим, що питання обігу зброї, зокрема, набуття права власності, володіння, користування та розпорядження цими засобами, порядок її виробництва, ремонту, утилізації зумовлене зростанням криміногенної обстановки в країні, реалізації положень Конституції України на захист, на життя тощо.

Бібліографічні посилання

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. // *Голос України*. – 2015. – № 141-142.
2. Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку : постанова Кабінету Міністрів УРСР від 27.02.1991 № 49 ; поточна редакція від 25.09.2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4651-17
3. Російсько-український і українсько-російський тлумачний словник. / за заг. ред. Л. Г. Савченко. – Х., 2004.
4. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30.06.1993 № 3352-ХІІ ; поточна редакція станом на 01.03.2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4651-17
5. Основные принципы применения силы и огнестрельного оружия должностными лицами по поддержанию правопорядка : принято резолюцией VIII Конгресса ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями от 7 сентября 1990 г. // *Права людини і професійні стандарти для працівників міліції і пенітенціарних установ в документах міжнародних організацій*. – Амстердам-Київ : Українсько-Американське Бюро захисту прав людини, 1996. – С. 35–39.
6. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв-

ня 1996 р. – К., 2016.

7. Про військову службу правопорядку в Збройних Силах України : Закон України від 07.03.2002 № 3099-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4651-17/

8. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т. П. Мінка, Р. В. МIRONЮК, В. А. Глуховець та ін. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. – Х., 2016.

9. Про зброю : проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=3884.

10. Про обіг зброї невійськового призначення : проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=31790/

11. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України // ВВР України. – 1992. – № 35. – Ст. 517.

Гиденко Е.С. Нормативно-правовые основы применения специальных средств полицейскими. Рассмотрены различные аспекты законодательного регулирования оборота специальных средств в Украине, пробелов и недостатков, которые в нем существуют, а также предложены пути совершенствования нормативно-правового регулирования сферы их применения.

Ключевые слова: специальные средства, средства активной обороны, средства индивидуальной защиты, средства обеспечения специальных операций, оружие, полицейские.

Hidenko Ye. S. Legal-regulatory framework of the use of special tools by police officers. The article discusses various aspects of legislative regulation of the turnover of special funds in Ukraine, gaps and flaws that exist, and suggest ways to improve legal regulation of the sphere of their application.

Keywords: special tools, means of active defense, means of individual protection, means of providing special operations, weapons, police.

Надійшла до редакції 19.12.2016

Полтавський Е.М.

викладач

(Національна академія
Національної гвардії України)

УДК 342.6

СУТНІСТЬ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ НА КРИЗОВІ СИТУАЦІЇ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Досліджено сутність службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку. Здійснено аналіз та надано пропозиції з удосконалення нормативно-правових положень, які визначають службово-бойову діяльність органів та підрозділів безпеки дорожнього руху сил охорони правопорядку під час реагування на кризові ситуації.

Ключові слова: службово-бойова діяльність, органа та підрозділи безпеки дорожнього руху, сили охорони правопорядку, кризові ситуації.